

นโม ตสสุ ฤควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส.
ปฤติ อนุโมทติ เอตายติ ปฤตตานูโมทนา เปรหิ ทิหนฺตฺส
อทินฺนุตฺตาปี ปุณฺณสฺส มจฺเจรมลปฺปฺภินิสฺสฏฺฐเจน จิตฺเตน อพฺภานูโมทนา-
เจตนา ปฤตตานูโมทนา นามาติ.
อนุสนธิพระธรรมเทศนา มีบุพพาประสับเนื่องตามลำดับมา บัดนี้จะได้

ใจยินดีตาม ด้วยจิตอันออกเสียไกลแล้วจากความตระหนี่ ชื่อว่าปฤตตานูโมทนา เจตนาเป็นเครื่องอนุโมทนาซึ่งส่วนบุญนั้นแล ชื่อว่าปฤตตานูโมนามย์ การที่ ทำบุญนั้น เป็นวัตถุแห่งอาณิสสรทั้งหลายนั้น ๆ จึงชื่อว่าปฤตตานูโมนามย์บุญญ- กิริยาวัตถุ บุญญกิริยาวัตถุแล้วด้วยเจตนาเครื่องอนุโมทนาซึ่งบุญ ด้วยประการ ฉะนี้ เมื่อส่วนบุญอันคนทั้งหลายให้หรือบุญญกิริยาอื่น ๆ ที่บุคคลนั้น ๆ ได้ทำ

ชื่อว่าปฤตตานูโมนามย์บุญญกิริยาวัตถุสิ้น อนึ่ง เมื่อบุคคลมาคิดว่าเราจัก อนุโมทนาซึ่งส่วนบุญส่วนกุศลของผู้อื่นดังนี้ ส่วนบุพพเจตนาที่ดี เมื่อ อนุโมทนาซึ่งส่วนบุญส่วนกุศลอยู่ ส่วนอนุโมทนาเจตนาที่ดี เมื่อได้อนุโมทนา ซึ่งส่วนบุญส่วนกุศลแล้ว และพิจารณาคำนึงไปว่า เราได้อนุโมทนาซึ่งส่วนบุญ ส่วนกุศลแล้วดังนี้ อันเป็นส่วนอุปปราปรเจตนาที่ดี ก็ย่อมคิดด้วยกามาพจรกุศล

ทานมัย ด้วยประการฉะนี้. แลปฤตตานูโมนามย์บุญญกิริยาวัตถุนี้ ท่านแสดง ด้วยอนุโมทนาบุญฝ่ายบุพพเปตพลี ดังมานิทานแห่งดิโรกฏกัมมัช และ อนุโมทนาส่วนบุญที่บังจิตได้บำเพ็ญแล้ว และให้เพื่ออนุโมทนาโดยเฉพาะ ดังอุบาสกโสดาบ้นให้แก่กุฎุมพีซึ่งกัลบก ช่วงกัลบกก็รับอนุโมทนา และสังข- พราหมณ์ให้แก่บุรุษอุปัฏฐาก บุรุษนั้นก็รับอนุโมทนาเป็นต้น ฉะนั้น ในนิคม

ยากที่บุคคลจะสละได้ และมาทำซึ่งกิจอันยิ่งใหญ่ยากที่บุคคลอื่น ๆ จะทำได้ อัสปบุรุษพาลชนสันดานทรามทรูพโลดเขลา ย่อมไม่ประพฤติดามและไม่ อนุโมทนายินดีตามต่อความชอบด้วยใจและวาจา ฝ่ายสัปบุรุษสาธุชนบังจิตช- ชาติ ดำเนินด้วยปรีชา จึงประพฤติดาม ปฏิบัติตาม และอนุโมทนาต่อความ ชอบนั้น ให้ปราษฎพิงสาธกด้วยวัตถุนิทานแห่งนายสมณมาลาการ และกาพ-

พระองค์ทรงสถิต ณ ที่ใด ดอกไม้ก็หดยุคอยู่ที่นั้นเป็นมหัศจรรย์ เอ็กเกริกทั่ว สกลนคร ฝ่ายนายมาลาการ ได้บูชาด้วยกำลังความเลื่อมใสกล้า ฉะนั้นแล้ว ซื่นชมบูชาตามสมควรแก่ความเลื่อมใส ถวายนัสถารแล้วถือเอากระเช้าเปล่า กลับไปเรือน ภรรยาไต่ถาม ก็แสดงความว่า เราบูชาพระบรมโลกนาถเจ้า ด้วย ดอกไม้ ๘ ทานานั้น ไม่ได้ถวายในพระมหากษัตริย์เจ้า แล้วเล่าความอัศจรรย์

แล้วมีพระพุทฺธประสงคค์จะทำคุณของนายมาลาการให้ปรากฏ เสด็จพระพุทฺธ- คำเนินโดยทงหลวง เที้ยวประกาศระยะย่านสามคาวุตไม่ประทานบาตรส่งให้ แก่ผู้ใด เสด็จไปถึงหน้าพระลาน ประทานบาตรแก่พระเจ้าพิมพิสาร แล้วทรง นั้ง ณ สนามพระลานหลวงนั้น ท้าวเธอทรงอังคาส ด้วยอาหารบิณฑบาตอัน ประณีต เสร็จก็ตักถิกแล้ว เสด็จพุทฺธคำเนินยังพระเชตะวันพุธาธิวาสวิหาร

นอกจากบรมกษัตริย์ผู้ได้มฤคาภิเศกแล้ว ไม่สามารถจะบำเพ็ญได้นั้น กาพ- อมาคย์ปรารถทานบริจาคนั้นคิดว่า ไอ้ ! ความเลื่อมแห่งราชตระกูลมีมาแล้วหนอ โดยกาลวันเดียวเท่านั้น พระราชทรัพย์มันสิ้นไปถึง ๑๔ โกฏิ ภิกษุทั้งหลาย ผู้ปฏิคาหกบริโภคทานนี้แล้ว จักไปนอนหลับเสีย โอ ! ราชตระกูลดิบหายเสีย แล้วหนอ พระราชทรัพย์ในราชตระกูลมาพินาศไปแล้วหนอ กาพอมาคย์ตริก

กุศลมหาทานบริจาคนี้ ซุณหอมาคย์มาคิดชอบอนุโมทนา ต่อพระราชกุศล ทานมัยนั้น ด้วยประการฉะนี้.
เมื่อสัปบุรุษสาธุชนมาบริจาคซึ่งสิ่งของยากที่ผู้อื่นจะบริจาคได้ อัสปบุรุษ พาลชนยอมไม่อนุโมทนาแม้แต่ด้วยใจ ฉะกล่าวไปถึงที่จะทำามด้วย กาย วาจา ใจ นั้นเล่า ฝ่ายสัปบุรุษสาธุชนบังจิตชชาติ มาคิดชอบแล้วอนุโมทนายินดีตาม

อฏฺฐมฺปิษาเทศนา กัณท์ที่ ๑๒
ปฤตตานูโมนามัย
สมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสฺสเทว) วัดราชประดิษฐา
กรุงเทพมหานคร

พระธรรมเทศนาในอภิกกัจจิกกาลทงพระพุทฺธศาสนา
คณะธรรมยุต
จัดพิมพ์เผยแพร่

วิสัยชนในกามาพจรกุศล ปฤตตานูโมนามย์บุญญกิริยาวัตถุคำรบ ๗ ตามนัย ในพระคัมภีร์ อรรถกถา ฎีกา และสาธกนิทาน เพื่อประดับปัญญาบารมีสืบไป. ดำเนินเนื้อความในปฤตตานูโมนามย์บุญญกิริยาวัตถุนี้ว่า เจตนาซึ่ง บังเกิดขึ้นห้ามความตระหนี่และถัมภะมานะเป็นต้นเสีย ซื่นชมบุญกรรมกุศล ธรรมที่ชอบ ซึ่งผู้อื่นประกอบให้ทั่วมาในตน ชื่อว่าปฤตตานูโมนา พระฎีกา-

มีผู้ใดมาบอกให้รู้ หรือคนรู้ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง แล้วยินดีตามว่าดีแล้วชอบแล้ว กุศลเจตนา นั้น บัณฑิตพึงรู้แจ้งว่า ปฤตตานูโมนา เมื่อจะแบ่งกาลเบื้องต้น และเมื่ออนุโมทนาอยู่ และเมื่อได้อนุโมทนาแล้ว ก็จะได้กุศลเจตนาฝ่าย ปฤตตานูโมนา นี้เป็น ๓ ประการ คือ เมื่อบุคคลเกิดกุศลจิตคิดว่า เราจัก อนุโมทนาซึ่งส่วนบุญส่วนกุศลแก่ผู้อื่น ๆ ดังนี้ เจตนา นั้นชื่อว่าบุพพเจตนา

จิต ๘ ดวง ดวงใดดวงหนึ่ง ไม่คิดด้วยจิตอื่นนอกจากกามาพจรกุศลจิต ๘ ดวง นั้นเลย.
อนึ่ง เมื่อใด ท่านสงเคราะห์บุญกิริยาวัตถุทั้ง ๑๐ ตามอภิธรรมนัย ลงในบุญญกิริยาวัตถุ ๓ ตามสุดต้นคณย ให้คงเหลืออยู่แต่ทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย เท่านั้นแล้ว เมื่อนั้นปฤตตานูโมนามย์บุญญกิริยาวัตถุนี้ ถึงซึ่ง

กาลาแห่งกาลทานสูตร ก็ได้แสดงปฤตตานูโมนานั้นไว้ว่า “**เย จ ตตฺถานู-**
โมทนฺติ” เป็นต้น บุคคลเหล่าใด ไซ้เจ้าของทานไซ้ผู้บริจาค เป็นต้นอนุโมทนา ยินดีตาม บันเทิงจิตตาม ในกาลทานนั้นทักจิตก็ไม่พร่องไป เพราะผู้นัมา อนุโมทนานั้น แม้ชนซึ่งอนุโมทนาเหล่านั้น ก็เป็นผู้ได้บุญในกาลทานนั้นด้วย ดังนี้ อันนี้ปฤตตานูโมนามย์กุศลสัตว์สังสมอาศัยทานที่ท่านบริจาคนั้น เมื่อ

อมาคย์ ซุณหอมาคย์ เป็นนิทสสนนัยว่า.
นายสมณมาลาการ ถวายดอกมะลิในพระเจ้าพิมพิสารบรมกษัตริย์วันละ ๘ ทานา ๆ ได้รับพระราชทานมุลราคา ๘ กหาปณะ ๆ เป็นนิตย์ วันหนึ่งถือ เอาดอกไม้จะไปถวายตามกำหนด ครั้นได้เห็นสมเด็จพระศาสดาบรมสุคตอัน ภิกษุสงฆ์แวดล้อมเป็นพุทธบริวารเปล่งพระรัศมีมีพรรณ ๖ ประการ เสด็จ

ในพุทธบุษานั้นให้แก่ภรรยาฟังทุกประการ ฝ่ายภรรยาเป็นสตรีอันธพาล ไม่ ทำความเลื่อมใสในกุศลอัศจรรย์นั้น คิดจะหลีกคนเสีย ให้พ้นจาภรรยาอัน เกลือกจะมีมาเพราะขาดถวายดอกไม้ไปวันหนึ่งนั้น พานูทริคาไปเฝ้าพระเจ้า พิมพิสาร กราบทูลให้ทรงทราบ ว่า ตนไม่ได้พร้อมใจกับนายสมณมาลาการให้ ขาดถวายดอกไม้ไปวันหนึ่ง ฉะนั้น เมื่อราชทัณฑ์จะมีมาแก่นายมาลาการ

เสด็จเจ้าพระคันธฤฎี ดอกไม้ทั้งหลายนั้น ก็ตกลงประดิษฐานอยู่ ณ ชุ่มพระ ทวารสิ้น ฝ่ายสมเด็จพระบรมกษัตริย์ ส่งเสด็จพระศาสดาแล้วเสด็จกลับยังพระ- ราชนิเวศน์ ทรงอนุโมทนาต่อบูชาพิเศษของนายมาลาการ แล้วพระราชทาน พาหนะคือช้างและม้า ทาสและทาสี และนางนรีประดับด้วยสรรพอสังการ และบ้านส่วยสิ่งละ ๘ ๆ กับกหาปณะ ๘ พัน กับเครื่องประดับใหญ่อีก ๘

โดยความตระหนี่ ไม่บันเทิงจิตอนุโมทนาต่อพระราชกุศลทานบริจาคนั้นโดย นิยมดังนี้ ฝ่ายซุณหอมาคย์ซื่นชมอนุโมทนาต่อพระราชกุศลมหาทานบริจาค จึงคิดว่าทานของพระมหากษัตริย์เจ้าเป็นอัศจรรย์นัก เพราะว่าทานแล้วด้วย ไทยธรรมประณีตอุดมมทักฆกันท์เห็นปานดังนี้ ผู้อื่นที่ไม่สถิดในไอสุริย- สถานเป็นพระมหากษัตริย์มฤคาภิษิตประเทสราชแล้ว ไม่สามารถจะบริจาค

ด้วยอัธยาศัยกุศลจันท์อันบริสุทธิ์ โกลจากถัมภะและอิสสาและความตระหนี่ เป็นต้น อาศัยความประพฤติของเหล่าพาลชนและบัณฑิตชชาติต่างกันโดย ฉันทะและอัธยาศัยฉะนี้้นั้น จึงมีพุทธภาษิตกาถาแสดงมิฉฉาปฏิบัติและภพ ภายหน้าของพาลชน และสัมมาปฏิบัติและศุภวิบุลผลของบัณฑิตชชาตินั้นไว้ โดยอินทวชิรฉันท์ฉะนี้ว่า.

จริยเจ้า แสดงโดยนิพพจนพากย์ว่า “**ปฤติ เอตายติ ปฤตตานูโมนา**” บุคคลย่อมยินดีตาม บันเทิงจิตตามซึ่งส่วนบุญ ด้วยเจตนา นั้นเป็นเหตุ เพราะฉะนั้น เจตนา นั้น จึงชื่อว่าปฤตตานูโมนาเป็นเครื่องยินดีตามซึ่งส่วนบุญ เจตนาสำหรับบันเทิงตามซึ่งส่วนบุญ พระฎีกาจริยเจ้าแสดงว่า เจตนาเป็นเครื่อง อนุโมทนาโดยยัง ซึ่งบุญอันผู้อื่นให้แล้ว หรือซึ่งบุญแม้ที่ผู้อื่นไม่ได้ให้ก็บันเทิง

กุศลเจตนาเกิดขึ้นแก่บุคคลผู้ นั้น เมื่อขณะอนุโมทนาส่วนบุญส่วนกุศลนั้น ๆ อยู่ ชื่อว่าปฤตตานูโมนา ดังมัญจนเจตนา ฉะนั้น ครั้นได้อนุโมทนาซึ่งส่วนบุญ ส่วนกุศลแล้ว และพิจารณาคำนึงไปว่าเราได้อนุโมทนาซึ่งส่วนบุญส่วนกุศลแก่ ผู้อื่น ๆ แล้ว ดังนี้ เกิดขึ้นด้วยกุศลเจตนาใด กุศลเจตนา นั้น ชื่อว่า อุปราปร- เจตนา และเจตนาทั้ง ๓ ปรารถการ อนุโมทนาซึ่งส่วนบุญกุศลเป็นอารมณ์นี้

สงเคราะห์เข้าไปในทาน เพราะว่าทานเป็นข้าศึกแก่ริษยาและตระหนี่ แม้ถึง ปฤตตานูโมนามย์บุญญกิริยาวัตถุ แล้วด้วยการอนุโมทนาซึ่งส่วนบุญส่วน กุศลนี้ ก็เป็นข้าศึกแก่ริษยาและความตระหนี่เหมือนทานมัยฉะนั้น อาศัย ปฤตตานูโมนา มีลักษณะอย่างเดียวกับทานด้วยมีปฏิบักข์เสมอกันฉะนี้้นั้น เมื่อยันบุญญกิริยาวัตถุ ๑๐ นี้เป็น ๓ แล้ว ปฤตตานูโมนาจึงสงเคราะห์เข้าไป

จะกล่าวโดยสามัญตามลักษณะและยุคติแล้ว เจตนาที่เป็นกุศลเกิดขึ้นเป็นเหตุ แล้วอนุโมทนายินดีตามต่อสิ่งสุจริตความชอบ ที่ทำนผู้อื่นได้ประกอบได้บำเพ็ญ ได้ปฏิบัติด้วยกายวาจาใจ อนุโมทนาเจตนา นั้น ชื่อว่าอนุโมนามย์บุญญกิริยา- วัตถุทุกประการ.
ก็แลเมื่อท่านผู้สัปบุรุษ สันดานดีสงบรำงับ มาสละบริจาคซึ่งพัสดุสิ่งของ

พุทฺธดำเนินยังพระนครเพื่อบิณฑบาต นายสมณมาลาการ เกิดความเลื่อมใส บริจาคชีวิต ไม่คิดสะดุ้งต่อราชภัย ถวายดอกมะลิ ๘ ทานานั้น ซัดไปเป็น พุทธบูชา ดอกไม้ที่ซัดไป ก็ประดิษฐานเป็นเพดาน และฝาเบื้องซ้ายเบื้องขวา และด้านพระปฤษฎางค์ สมเด็จพระโลกนาถเสด็จพระพุทฺธดำเนินไป ดอกไม้ ซึ่งเป็นฝานสามด้าน และเป็นเพดานเบื้องบนนั้น ก็มีได้กระจัดกระจายไป

จันใด จึงถึงแก่นายมาลาการนั้นผู้เดียว พระเจ้าพิมพิสารได้ทรงฟังแล้วทรง พระดำริว่า สตรีนี้เป็นอันธพาลหนอ หากให้เกิดความเลื่อมใสในคุณความดี อัศจรรย์ฉะนี้ไม่ ท้าวเธอส่งสตรีภานันไปแล้ว เสด็จพระราชดำเนินยังสำนัก พระศาสดาโดยด่วน ทรงสัจจะโดยเสด็จพระศาสดาไป ด้วยอำนาจแห่งความ เลื่อมใสอันมีกำลังกล้า สมเด็จพระศาสดาทรงทราบความเลื่อมใสแห่งบรมกษัตริย์

สำหรับแก่นายสมณมาลาการ แสดงว่าทรงอนุโมทนาต่อพุทธบูชาซึ่งผู้อื่นยากที่ จะกระทำ นายมาลาการมาบริจาคชีวิตแล้วกระทำได้ เป็นมหัศจรรย์นักควรที่ บัณฑิตจะอนุโมทนานั้น.
แล้ววัตถุนิทานแห่งกาพอมาคย์ ซุณหอมาคย์นั้นว่า ดังได้สดับมาปางเมื่อ พระเจ้าบัสเสนทิโกศลราช ทรงบำเพ็ญอสุทิสถานเป็นการมหาบริจาค อันผู้อื่น

บำเพ็ญได้ เมื่อพระมหากษัตริย์ สมมติเทวราช ทรงบำเพ็ญทานเป็นการบริจาร ใหญ่ฉะนี้นี้ ซึ่งจะไม่พระราชทานส่วนพระราชกุศลแก่สรรพสัตว์ทั้งหลายนั้น ไม่มีแล้ว พระราชหฤทัยทรงพระเกษมณอุมลพันอิสสัมฉฉริยไทย โปรต พระราชทานส่วนพระราชกุศลแก่สรรพสัตว์ เราผู้เสวกามาคย์ราชภัฎโดยเสด็จ สมเด็จพระภษัตริย์พร้อมทั้งกายวาจาใจ ขออนุโมทนายินดีตาม ซึ่งพระราช-

น เว กทริยา เทวโลกั วชนฺติ, พาลา เหว นปฺปัสสนฺติ ทานั
วีโร จ ทานั อนุโมทนาโม, เตเนว โส โหติ สุขี ปฺรตฺถ
มีความว่า เหล่าชนผู้ตระหนี่เหนียวแน่น ซึ่งยากไม่ยากจะเข้าใกล้ ทั้งหลายยอมไม่ไปย้งเทวโลกเลย พาลชนโอดเขลาไร้ปรีชาญาณ ตัดประโยชน์ ตนและประโยชน์ท่าน และประโยชน์ภพนี้ภพหน้าเสีย ดำรงชีพด้วยสักว่า

หายใจเข้าหายใจออกสองสถานเท่านั้น มีทวจิตในไตรทวารเป็นเครื่องหมาย ใ้ปราชญ์รู้จักว่าพาลชน คนพาลพวกนี้ ย่อมไม่สรรเสริญซึ่งทานเลย ก็แต่นรชนมีปรีชา จำทรงเหตุผลอรรถธรรมเป็นโคจรนั้น มาอนุโมทนายินดีตามซึ่งทานการให้มันอยู่เป็นอาจินณจريا อาศัยกุศล แล้วด้วยปัตตานุโมทนานั้นมัน้นแล เป็นชนกเหตุ ผู้มีปรีชานั้นจึงมีความสุขพิเศษ ส่วนอิกฐผล ณ กพเบื้องหน้า.

พระพุทธเจ้า

แก่ผู้ประพฤติชอบนั้น ให้เกิดมีปรีดาปราโมทย์และอุตสาหะฉันทะอันกล้าหาญ บำเพ็ญสุจริตนั้นคงอยู่ตามปกติกาล หรือเจริญมากขึ้นกว่าเก่า ข้อนี้เป็นส่วนประโยชน์ผู้อื่น บุคคลผู้อนุโมทนาส่วนบุญ อนุโมทนาต่อสุจริตสิ่งที่ชอบของผู้อื่น ย่อมบำเพ็ญประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่นให้บริบูรณ์ขึ้นด้วยประการจะนี้ ก็แลซึ่งอนุโมทนาต่อกิจชอบที่ผู้อื่นประกอบ และอนุโมทนาต่อกลุสภายิตโดย

พระนันท

ให้บริษัทรู้ว่าสมณะในสักยปุตคิยมณฑลไม่ยินดีเงินทองนั้นชอบแล้ว ซึ่งทรงอนุโมทนาต่อสิ่งชอบ ที่กฤหัสถ์บรรพชิตได้ประกอบโดยนัยเป็นคั้นละนี้เป็นฝ่ายพระวินัยปริยาย. ครั้งหนึ่งพระเจ้าปัสเสนทิโกศล ได้ทรงสดับธรรมีกถา พุทธโอวาทเนื่อง ๆ ก็ทรงพระปรีชาสามารถทรงพระดำริมีจฉาปฏิบัติสัมมาปฏิบัติ ตำเนินตามพุทธานุมติ ได้เสด็จอยู่ ณ ที่สงัด ทรงพระดำริว่าชนเหล่าใดในโลกนี้

พระนันท

พยากรณ์แล้วนั้น พระองค์ก็ทรงอนุโมทนาว่า เป็นดังพระเถรเจ้าพยากรณ์แล้ว ครัสั่งกิษุทั้งหลายให้จำทรงเนื้อความนั้นไว้ อย่างพระมหากัจจายนเถรเจ้าได้พยากรณ์แล้วนั้น ซึ่งอนุโมทนาต่อสุภายิตที่คฤหัสถ์บรรพชิตได้ประกอบโดยนัยเป็นคั้นละนี้ เป็นฝ่ายพระสุดตันตปริยาย ข้อซึ่งอนุโมทนาต่อสิ่งชอบที่ควรอนุโมทนานั้น เป็นธรรมปฏิบัติของนักปราชญ์ทั้งหลายมีพระพุทธเจ้าเป็นคั้น

ข้อซึ่งเบือนจิตหนีเสีย ไม้อนุโมทนาต่อสิ่งที่ชอบมีทานเห็นคั้น เป็นความปฏิบัติผิดของพาลชนอัสปบุรุษผู้โหดเขลา การที่มีจิตเบึกบานอนุโมทนา อำนวยตามต่อสิ่งที่ชอบมีทานเป็นคั้นอันท่านผู้อื่นประกอบ เป็นสาธุกิจปฏิบัติชอบของสัปบุรุษบัณฑิตชน มีวัตถุประสงค์ทั้งสอง ดังวิสัยนามาจะนี้.

<div> <div><div>แลการอนุโมทนานี้</div></div> <div> </div> </div>	<div> <div><div>เมื่อบุคคลมาสังสมปฏิบัติด้วยยินดีตามส่วนบุญ</div></div> <div> </div> </div>
<div> <div><div>เป็นสุภายิตนี้</div></div> <div> </div> </div>	<div> <div><div>เป็นปกติธรรมปฏิบัติ</div></div> <div> </div> </div>
<div> <div><div>โลกนาถเจ้าเป็นคั้นได้ประพฤติมา</div></div> <div> </div> </div>	<div> <div><div>เหมือนเมื่อครั้งพระองค์เสด็จจำพรรษา</div></div> <div> </div> </div>
<div> <div><div>เมืองเวรัญชา</div></div> <div> </div> </div>	<div> <div><div>เกิดข้าวแพง</div></div> <div> </div> </div>
<div> <div><div>ภิกษุทั้งหลายได้ข้าวมูลกะประมาณปีละหนึ่ง ๆ</div></div> <div> </div> </div>	<div> <div><div>มาแต่พ่อค้ามาแล้ว</div></div> <div> </div> </div>
<div> <div><div>เอาจงครกตำบริโภค</div></div> <div> </div> </div>	<div> <div><div>ห้ามความพิบัตินิกล</div></div> <div> </div> </div>
<div> <div><div>เพราะเดื่อคร้อน</div></div> <div> </div> </div>	<div> <div><div>และอิจจาจารเสีย</div></div> <div> </div> </div>
<div> <div><div>พระองค์ก็ได้ทรงอนุโมทนาว่า</div></div> <div> </div> </div>	<div> <div><div>ซึ่งได้ชนะต่อความ</div></div> <div> </div> </div>

พระนันท

มาประพฤติทุจริตด้วยกายวาจาใจอยู่ ไม่สละละเว้นเสียได้แล้ว ชนเหล่านั้นไม่รักคน ชนเหล่าใดมาประพฤติสุจริตด้วยไตรทวารอยู่ สละละทุจริตเสียให้ห่างไกล ชนเหล่านั้นรักคน ทรงพระดำริแล้วเสด็จไปยังพระเชตะวัน ทูลขอพระราชปริวิตกทั้งปวงนั้นแต่พระโลกนาถ พระองค์ก็ทรงอนุโมทนาเนื้อความนั้นว่า เป็นจริงดังพระราชดำริ แล้วตรัสธรรมปริยายนั้นซ้ำอิกวาระหนึ่ง เพิ่ม

พระนันท

ด้วยประการจะนี้.

ก็แลปัตตานุโมทนามัยบุญญกิริยวัตถุนี เมื่อสัปบุรุษสาธุชน มาบำเพ็ญปฏิบัติ ก็เป็นอุบายที่จะนำบัตถัมกะและมานะอิสสาเป็นคั้นเสียให้บางเบา และให้มุกิตาอัปป์มัญญาพรหมวิหารเจริญขึ้นในสันดานแห่งนราติผู้อนุโมทนานั้น ปัตตานุโมทนามัยกุศล มีอานิสงส์คุณวิเศษมีนัยเป็นคั้น ดังวิสัยนามาจะนี้.

จากบุญสุจริตกิจชอบที่ผู้ใดบำเพ็ญแล้ว เจ้าของผู้บำเพ็ญนั้น จะออกปากให้หรือไม่ออกปากให้ก็ดี บุคคลได้อินได้ฟังได้รู้แล้ว ไม่กระด้างด้วยถัมกะและมานะไม่อิสสา ดำรงจิตอนุโมทนายินดีตามอยู่จะนั้น ก็ให้ปัตตานุโมทนามัยบุญญกิริยวัตถุ เกิดขึ้นในสันดานคน เป็นส่วนตนอย่างหนึ่งแล้ว อนึ่ง มาอนุโมทนาด้วยกายวจี วิการให้ผู้บำเพ็ญนั้นรู้ว่าอนุโมทนาแล้ว ก็ไปเพิ่มกำลัง

พระนันท

เดื่อคร้อนและอิจจาจารได้นั้น เป็นความดีโดยสัปบุรุษวิสัย ครั้งหนึ่งราชบริษทเมืองราชคฤห์ ประชุมแล้วปรึกษาว่า จะถวายเงินและทองแก่ภิกษุทั้งหลาย มีบัณฑิตหนึ่งชื่อมณิจุพกะ นั่งอยู่ ณ หนู่ราชบริษทนั้นด้วย ชักเหตุผลมาแสดงให้เห็น แล้วห้ามราชบริษทนั้นเสียว่าไม่ควร แล้วเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า กราบทูลเนื้อความนั้น พระองค์ก็ทรงอนุโมทนาว่า ซึ่งได้ห้ามเสียตามเหตุผล

พระนันท

อุปมาเข้าให้พิสดารว่า ผู้ประพฤติทุจริตด้วยไตรทวารนั้น แม้มมาเจรจาว่ารักคน ก็หาสมตามสัปฺริสวิสัยไม่ เหมือนมิตรสหายใจผูกพันประพฤตีสุขประโยชน์แก่มิตรสหาย จะนั้น ดังนี้.

อนึ่ง เมื่อภิกษุทั้งหลายได้ฟังมธุปินทิกถธรรมปริยาย แต่สำนักพระมหากัจจายนเถรเจ้าแล้ว ไปเฝ้าพระบรมศาสดา กราบทูลโดยนัยที่พระเถรเจ้าได้

พระนันท